

Leto 1889.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 18. aprila 1889.

48.

Ukaz ministerstva za deželno bran od 18. aprila 1889,

s katerim se razglašajo prehodnja določila k zakonu od 11. aprila 1889 (Drž. zak. št. 41) o vvedbi novega vojnega zakona.

Zvršujoč zakon od 11. aprila 1889 (Drž. zak. št. 41) o vvedbi novega vojnega zakona, ukrepajo se v porazumu z državnim vojnim ministerstvom naslednja prehodnja določila:

I. Splošno.

Izvodna določila k vojnemu zakonu so obsežna v „vojnih propisih“, katerih I. del: „Propis o dopolnitvi vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe“, v državnem zakoniku od večerajšnjega dne pod številko 45, izpisa razglašen, se ob enem izdaje.

Ko pride ta službena knjiga na svetlo, razkrepiti se dozdani navod v izvršitev vojnih zakonov v vseh

onih delih, o katerih se govori v I. delu vojnih propisov in se s tem ukazom ne puščajo še dalje v moči in veljavi. Istočasno razkrepijo se tudi vsi ukazi in razpisi ministerstva za deželno bran, kateri se tičejo določil s pričujočim ukazom razkrepljenih delov dozdanjega navoda k izvršitvi vojnih zakonov. Ostali deli omenjenega navoda ostanejo — v kolikor niso razveljavljeni z novim vojnim zakonom — dokler se ne izda II. del vojnih propisov, veljavni.

II. Letošnja naborna stava.

1. V letošnjo naborno stavo poklicani so v letih 1868, 1867 in 1866 rojeni vojnopolžni.

Onih vojnopolžnih, kateri so po dosedanem vojnem zakonu v poslednjem stavodolžnem letnem razredu časno oproščeni in že vzprijeti v razvidnost nadomestne rezerve ali deželne brambe, ni privzeti v naborno stavo.

V naborno stavo poklicani vojnopolžni sestavljajo v tem letu zopet I., II. in III. letni razred.

Da se razločajo enaki letni razredi obih stavnih let, naj se oznamenavajo kot I., II. in III. letni razred stavnega leta 1888, odnosno 1889.

V letu 1869 rojeni vojnopolžni prihajajo k naborni stavi stoprav leta 1890 kot I. letni razred.

2. Politična oblastva naj delajo na to, da stavodolžni pridejo kolikor moči v polnem številu h glavni stavi, in da se oni stavodolžni, katerih ni bilo k nji, kolikor se dá privedó k poznejšnji stavi do konca avgusta 1889.

3. Za izvedbo naborne stave rabijo naj se že osnovani, z ozirom na III. letni razred še dopolniti se imajoči stavni imeniki. Dosedanje tiskovine za naborne zapisnike in namembne liste morejo se tudi porabiti; a v poslednjih je nepogojno poočititi posebno namembo in uvrščenje ali pa okolnost, da se tá prihranja. V nabornih zapisnikih ni izpolniti onih razpredelkov osebnega popisa, kateri se ne nahajajo več v novem vzorci.

4. Naborno stavljenje izvesti je po novih vojnih propisih, I. delu; torej se uporabljajo tudi pri razlokah o ugodnostih v izpolnjevanji služne dolžnosti in o ugodnosti enoletne prezentne službe, kar se tiče postopanja, določila tega propisa. Za podlogo razloki pa zadostujejo tudi po dosedanjih pravih doneseni izkazi.

Gledé stave za kazen zunaj letnega razreda in žrebne vrste (dosedanja stava uradnim pôtem) in za vse poznejšnje stave, brez ozira na stavno leto, za katero se vršé, merodajna so isto tako določila novih vojnih propisov.

Na kaznjiva dejanja, doprinesena, predno je prišel v moč novi vojni zakon, uporabljajo se novi vojni propisi samo v toliko, kjer oni nimajo strožjih določil nego dosedanja propisi.

5. Z vojnopolžnimi rojstvenih let 1868, 1867 in 1866, kateri prihajajo, kakor odsotni (ne pričujoči) I., II. ali III. letnega razreda stavnega leta 1888 k poznejšnji stavi, naj se — ako ne podleže stavi zunaj letnega razreda in žrebne vrste — ravná po tem, kar podá kontingentni obračun zadnjič omenjenega leta.

6. Za vojnopolžne do rojstvenega leta 1868 rabiti je uže obstoječo probeležno knjigo odsotnih (nepričujočih) še dalje, in s temi poslednjimi je ravnati, ako pridejo k poznejšnji stavi, po zmislu točke 5.

Probeležna knjiga o odsotnih, katero je novo napraviti po vzorci 21 vojnih propisov I. dela, naj se začne leta 1890 z rojstvenim letom 1869.

7. Ali je stavodolžne privajati pred naborno komisijo že po zmislu določil novih vojnih propisov

občinoma, ali še po sedanjem načinu, to naj določi v posameznih upravnih ozenljih politična deželna vlada v porazumu z vojaškim teritorialnim poveljstvom.

III. Ugodnosti v izpolnjevanji vojne dolžnosti.

A. Kandidati duhovništva, posvečeni duhovniki in nameščeni dušni pastirji.

1. Vse pred veljavnostjo novega vojnega zakona pridobljene pravice do ugodnosti §^a 25 dosedanjega vojnega zakona ostanejo zagotovljene.

2. V vojstvu in v deželni brambi bivajoče kandidate duhovništva, katerim se je že priznala ugodnost §^a 25. prvega odstavka dosedanjega vojnega zakona, prestaviti je takoj v nadomestno reservo.

3. Onim učečim se, ki uživajo v tretjem odstavku ravno kar omenjenega paragrafa osnovano ugodnost, ostanejo v razmerji, katero jim je zagotavljal dosedanja zakon. Ko vstopijo v bogoslovne studije ali v novicijat kakega duhovskega reda, prestaviti jih je, novim vojnim propisom ustrezno, v nadomestno reservo.

4. One enoletne dobrovoljce, na katere se uporablja predzadnji odstavek v točki 2 omenjenega paragrafa, prestaviti je takoj v nadomestno reservo.

5. V rezervi in v nedejanski deželni brambi bivajočim vojaškim duhovnikom naj dopolnilno-okrajna poveljstva, odnosno razvidnostni uradi deželne brambe velé, da naj izrekó, hočejo li še dalje ostati v dosedanjem razmerji ali, odloživši svojo častno stopinjo (šaržo) kot vojaški duhovniki, delati na tó, da se prestavijo v razvidnost nadomestne rezerve. Dotična izrecila naj zadnji čas koncem septembra 1889 dospó pri imenovanih poveljstvih, katera naj jih zbirajo in koncem vsakega meseca z razkazom predložé v razloko državnemu vojnemu ministerstvu, odnosno ministerstvu za deželno bran.

6. V razvidnost nadomestne rezerve dospeljo že posvečene duhovnike in nameščene dušne pastirje deti je iz staleža pri njih stanovni (staležni) četi. Dotične vojaške čete vojstva naj pošljejo prepis velike glavne knjige lista pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu.

Kako jih v razvidnosti imeti, o tem ima tanja določila §. 61 I. dela vojnih propisov. Vojaška

dopolnilna oblastva prve stopinje dolžna so političnim okrajnim oblastvom dajati podatke potrebne v prvo osnovo probeležne knjige.

7. O prestavljanji dotičnih vojnopolžnih vojsva v stalež nadomestne rezerve (točka 2 do 4), naj se dopolnilno-okrajna poveljstva porazumevajo z vojaškimi četami.

B. Podučitelji in učitelji.

1. Vse pred obveljavo novega vojnega zakona pridobljene pravice do ugodnosti §^a 27 dosedanjega vojnega zakona ostanejo zagotovljene.

2. V vojsvu in v deželni brambi bivajoče podučitelji in učitelji, katerim se je že priznala ugodnost §^a 27 dosedanjega vojnega zakona, prvega odstavka, prestaviti je takoj v nadomestno reservo. Z ozirom na dotične osebe vojsva naj se dopolnilno-okrajna poveljstva porazumevajo z vojaškimi četami.

C. Posestniki podedovanih kmetij.

One pripadnike deželne brambe, kateri imajo pravico do ugodnosti §^a 33 vojnega zakona je — novim vojnim propisom ustrezno — takoj prestaviti v nadomestno reservo deželne brambe.

D. Ugodnosti iz rodovinskih razmér.

1. Oni vojnopolžni, kateri imajo pravico do ugodnosti iz rodovinskih (družinskih) razmér po §^a 34 vojnega zakona, prvega do četrtega odstavka, ne imévajo se zanaprej več v razvidnosti nadomestne rezerve odnosno deželne brambe, nego vdružijo se v stalež nadomestne rezerve.

2. Sedaj v razvidnosti nadomestne rezerve, odnosno deželne brambe bivajoče vojnopolžne vzprijeti je po naslednjih določilih v stalež nadomestne rezerve vojsva, odnosno deželne brambe:

a) Vojnopolžne, ki so po odpustu dospeli v razvidnost, vzeti je takoj v stalež s častno stopinjo (šaržo), ki so jo imeli tisti čas, ko so bili odpuščeni, in se služno dolžnostjo, ki ustreza njih nabornemu letniku, pri oni vojaški četi (zavodu), od katere so bili odpuščeni. One, kateri so bili odpuščeni iz vojsva (vojnega pomorstva), ter bivajo

po svojem nabornem letniku v razvidnosti deželne brambe, vzeti je v stalež pri pristojnem bataljonu deželne brambe.

Dopolnilno-okrajna poveljstva naj dadó to vojaškim četam (zavodom) vojsva na znanje;

b) Vojnopolžne, ki so po časní oprostívi dospeli v razvidnost, in o katerih sposobnosti za službo se je razločilo že pri stavi, je — ako so bili tedaj spoznani za sposobne (dobre) — na podlogi izpiska iz nabornega imenika, ki naj ga izdá pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo, takoj v stalež vzeti pri dopolnilno-pristojnem peš-polku, odnosno pri dotičnem bataljonu deželne brambe.

One je vdružiti v tisti naborni letnik, v katerem bi bili, ako bi bili potrjeni v I. letnem razredu, dati jim vojaške (deželnobrambene) potopise, ter jih zapriseči v letošnjem priglednem shodu. Da so se zaprisegli, bode potrđiti se strani priglednih oficirjev v razkazu, ki ga v ta namen osnujejo dopolnilno-okrajna poveljstva, odnosno deželne brambe razvidnostni uradi, ter izročiti dotičnim vojaškim četam, za probeležbo v vojaški glavni knjigi.

c) Oni po časní oprostívi v razvidnost dospeli vojnopolžni, o katerih sposobnosti za vojaško službo se do sedaj ni še dokončno razsodilo, preiščejo se zdravniško, kolikor moči še tekom tega leta po nabornih komisijah; ako so dobri, potrđijo se k dopolnilno-pristojnemu pehotnemu polku, odnosno deželne brambe bataljonu, ter vdružijo v tisti naborni letnik, v katerem bi bili, ko bi bili potrjeni v I. letnem razredu. Dotlé imevati je té vojnopolžne razvidne kakor do sedaj. Tanja določila se izdadó pozneje.

3. One vojnopolžne, kateri so bili pri lanski stavi v III. letnem razredu časno oproščeni za tó, ker so moški sorodniki, na katere se je ozirati, bivali v rezervni služni dolžnosti, je — po členu III, točki 6 vojnega zakona, ob nadaljnji veljavi prej imenovanega pravnega naslova — vdružiti v nadomestno reservo.

IV. Ugodnost enoletne prezentne službe.

Stikoma s členom III, točko 4 vojnega zakona določa se:

1. Oni stavodolžni, kateri imajo sposobnost za enoletno dobrovoljno službo po določilih novega vojnega zakona, morejo za to ugodnost oglasiti se ob letošnji naborni stavi tudi v tem slučaju, ko bi je pred stavo ne bili zglasili.

2. Oni vojnodolžni, kateri se hočejo ob letošnji stavi oglasiti za ugodnost enoletne prezentne službe ob državnem trošku, a ne morejo neimovitosti svoje izkazati po novih določilih, smejo dokaze donesti pozneje; potrditi jih je pod tem uvetom za enoletne dobrovoljce ob državnem trošku. Ako se ti dokazi ne donesó, morejo enoletno prezentno službo odsluževati samo ob svojem trošku.

Isto tako smejo oni vojnodolžni, kateri se ob letošnji stavi oglasijo za ugodnost enoletne prezentne službe ob svojem trošku, izrecilo očeta ali váruha o vzdrževanji aspiranta iz svojega, pozneje donesti.

3. Z onimi vojnodolžnimi, katerim se je ugodnost enoletne dobrovoljne službe po dosedanjih določilih priznala uvetno, ravnati je gledé dokončnega priznanja té ugodnosti, odnosno izgube njene, tudi po dosedanjih določilih.

4. Na podlogi dosedanega vojnega zakona potrjeni enoletni dobrovoljci, kateri hočejo prezentno službo odslužiti ob državnem trošku, naj svojo dotično pravico, izkazano po novih določilih, vveljavijo dva meseca, predno nastopijo prezentno službo.

5. Ker se zanaprej ne bode dopuščalo, voliti si posado (garnizono), more pred veljavnostjo novega vojnega zakona potrjenim enoletnim dobrovoljcem vojaško-teritorijalno (deželno brambeno, odnosno deželobransko) poveljstvo dovoliti prestavo, ako je prošnja zadnji čas dva meseca pred nastopom prezentne službe vložena in osnovana.

6. Na one enoletne dobrovoljce medicinece, katerim se je na njih prošnjo nastop poluletne prezentne službe v vojaškem staleži meseca aprila 1889 izimno dovolil, uporabljajo se določila novega vojnega zakona.

7. Oni enoletni dobrovoljci medicinci, kateri so za časa, ko se je razglasil novi vojni zakon, že zadobili doktorski diplom, ali ga še dobodo do 1. oktobra 1889, morejo vso enoletno prezentno službo skupaj odslužiti kot pomočnega zdravnika namestniki; a v tem slučaju treba da nastopijo prezentno službo dné 1. oktobra 1889.

One je v teku poslednjih treh mesecev prezentnega leta vdružiti pri pehoti ali lovskem krdelu (deželni brambi).

A onim, kateri se za že dovoljen jim odlog oglasijo v resnici in torej prezentne službe ne nastopijo 1. oktobra 1889, ne gré prej omenjena ugodnost.

8. Vojaško-zdravniški pitomci (elevi), kateri že bivajo v rezervi (nedejanski deželni brambi), in pa oni, kateri še tekom leta dospevajo v reservo (nedejansko deželno brambo) imenujejo se, ko dobodo doktorski diplom, po tem, kakor so se vladali med prezentno službo, za pomočne zdravnike ali za pomočnega zdravnika namestnike.

Vojaško-zdravniški pitomci (elevi) rezerve (nedejanske deželne brambe), kateri popusté svoje poklicne studije ali zvršivši vseučiliščne studije v treh letih ne zadobé doktorskega diploma, prestavijo se k zdravstvenemu krdelu (imévajo se v nedejanskem staleži deželne brambe). Vojaško-zdravniški pitomci v rezervi (nedejanski deželni brambi) dolžni so nadaljevanje, odnosno zvršenje svojih studij vsako leto do 1. septembra izkazati z obiskovalnimi izpričali ali drugimi državnoveljavnimi listinami staležni četi.

9. Že v rezervi (nedejanski deželni brambi) bivajoči, in pa v tekočem letu še v reservo (nedejansko deželno brambo) dospevajoči lekarniški in živinozdravniški pomočniki, kateri v enem letu po razglašenju novega vojnega zakona, odnosno po prestavi v reservo (nedejansko deželno brambo) zadobodo diplom, imenujejo se po tem, kakor so se vladali v prezentni službi in kakor biva potreba, za akcesiste, odnosno za poživinozdravnike ali za praktikante.

A tisti, kateri v povedanem roku ne zadobodo diploma, prestavijo se v zdravstveno, odnosno pratežno (vozarsko) krdelo (imevajo se v nedejanskem staleži deželne brambe).

10. Oni rezervniki, kateri so zvršili prezentno službo kot enoletni dobrovoljci, naj se ne privzemajo h kaki izimni dejanski storitvi o miru.

V. Letošnja porazdelba novinskih kontingentov vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe.

1. Za letošnjo porazdelbo novinskih kontingentov vojstva (vojnega pomorstva) in deželne

brambe napraviti je razkaze po vzorci 32 vojnih propisov I. dela; a ti naj obsezajo samo dobo od kontingentnega obračuna prejšnjega leta, to je od 1. januarja 1889 do 30. junija 1889.

Té razkaze je predložiti do 10. julija 1889, in to dopolnilno-okrajna poveljstva jih predlagajo vojaško-teritorijalnemu poveljstvu, a politična okrajna oblastva političnim deželnim vladam.

Skupnike (sumare), katere je sestaviti o teh vlogah (vzorec 24), naj vojaško-teritorijalna poveljstva in politične deželne vlade brez posameznih vlog do 20. julija 1889 pošljejo naravnost državnemu vojnemu ministerstvu, odnosno ministerstvu za deželno bran.

Tega skupnika ni izpolniti gledé stolpeev, ki se tičejo porazdelbe same.

Nadaljšnja napotila za porazdelbe izdadó se pozneje.

2. S §^{om} 124 : 6 I. dela vojnih propisov opisana probeležna knjiga o naborih, dokončno ukrenena nadomestila in imovinstva (vzorec 22) naj se osnuje takoj sè strani dopolnilno-okrajnih poveljstev in političnih okrajnih oblastev. Vánjo je dodatno vpisati vse počenski od 1. januarja 1889 bivše nabore, dokončno ukrenena nadomestila in kar je bilo imovin.

3. Vdružujejo naj se enoletni dobrovoljci v deželno brambo po zvršeni porazdelbi novincev po nabornih okrajih po §^u 130 I. dela novih vojnih propisov. Zaračunavati se morejo samo tisti enoletni dobrovoljci, kateri so bili potrjeni počenski od 1. januarja 1889; pri tem je tudi šteti one, katerim se je ugodnost priznala samo uvetno, nasproti naj se ti pri kedajnjem dokončnem priznanju ugodnosti enoletnega dobrovoljca ne štejejo več.

One v stavodolžnem letnem razredu bivajoče od 1. januarja do začetka glavne stave v pristojnem stavnem okraji za enoletne dobrovoljce ali uvetno enoletne dobrovoljce k vojstvu potrjene, kateri po podatku porazdelbe njih letnemu razredu in žrebni vrsti ustrezno spadajo k deželni brambi, vdružiti je v deželno brambo in v razkazu (vzorec 25), prištevati onim enoletnim dobrovoljcem, kateri so bili stavoma potrjeni.

4. O porazdelbi novincev po krdelih ukrene državno vojno ministerstvo isto také poznéje naredbe.

VI. Druga določila.

1. Določila poslednjega odstavka §^a 4 doseďanjega vojnega zakona ostanejo veljavna do 30. septembra 1889 gledé onih vojakov vojaških godeb in konjištva, kateri za časa razglašenja novega vojnega zakona pod predpologo izrečeno v omenjenem odstavku prezentno služijo.

Dvojno računjenje od 1. oktobra 1889 počenski dobrovoljno nadaljevanega služnega časa ni več dopustno tudi ne gledé onih vojakov, kateri tá čas prezentno služijo.

2. V vojno pomorstvo naj se v prihodnje več ne vdružujejo rezervniki. O vdruževanju nadomestnih rezervnikov, kateri se potrdijo v dopolnilnih okrajih vojnega pomorstva, obseza §. 128 I. dela vojnih propisov tanja določila.

A tiste osebe vojnega pomorstva, katere se po uvrščenju v nadomestno reservo prestavijo, ostanejo v staleži vojnega pomorstva.

3. Oni do leta 1882 stalno v nadomestno reservo vdruženi vojnodolžni rojstvenih let 1860, 1859, 1858 in 1857, katere je bilo potrditi na podlogi člena XII zvršilnih propisov k zakonu od 2. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 153), a niso še prišli k naboru, imévati je v njih staležnih zapisnikih dalje, in to v dveh poslednjih letih njih služne dolžnosti pri deželni brambi, razvidne.

Nadomestne rezervnike té vrste, kateri prihajajo pozneje k naboru, potrditi je pred 31. decembrom leta, v katerem dopolnijo svoje 30. leto, k nadomestni rezervi vojstva; po tem dnevi in do 31. decembra leta, v katerem dopolnijo 32. leto svojega življenja, k nadomestni rezervi deželne brambe. Vdružiti jih je k dopolnilno-pristojnemu pehotnemu polku, odnosno deželne brambe bataljonu.

4. Ker naborni zapisnik v prihodnje ne bode obsejal popolnega popisa osebe, vzprijeti jo je za glavnoknjižni list stoprav, ko vstopi moštvo v službo pri podrazdelkih.

5. V glavnoknjižne liste vpisavati je odslej tudi žrebno številko, in to v stolpci „vidi se v nabornem zapisniku“ pod letno številko. Gledé moštva tá čas bivajočega v glavnoknjižnem staleži, dopolniti je v tem oziru samo glavnoknjižne liste linijnega staleža in dvéh najmlajših nabornih letnikov nadomestne rezerve vojstva; a pri deželni brambi liste tréh najmlajših nabornih letnikov.

6. Pri popregledovanjih delati je sklepe po novih vojnih propisih tudi tedaj, kadar gré za vojnodolžne, kateri so bili pred razglašenjem novega vojnega zakona namenjeni za popregledovanje ali potrjeni.

7. Sè zakonom od 15. aprila 1879 (Drž. zak. št. 59) kraljevstvu dalmatinskemu vtelesjeno ozemlje „Spizza“, ki spada k političnemu okraju kotorskemu, je poseben staven okraj, ki se odkazuje za-
derskemu dopolnilnemu okraju vojnega pomorstva.

Welsersheimb s. r.

49.

Ukaz ministerstva za deželno bran od 18. aprila 1889,

**o predčasnem dopustu nekih določenih vrst vojno-
dolžnih III. letnega razreda.**

Nadaljujoč ukaz od današnjega dne (Drž. zak. št. 48), ukazuje ministerstvo za deželno bran v porazumu z državnim vojnim ministerstvom takó:

Iz vseh upravnih ozemljij, v katerih se IV. letni razred v prejšnjem letu ni pritegnil v stavo, je onim vojnodolžnim III. letnega razreda, kateri se v tekočem letu stavoma po žrebni vrsti potrjujejo in kot novinci uvrščujejo v vojstvo — ako so se oženili pred veljavnostjo novega vojnega zakona in ako izkažejo, da v tem oziru ali pa drugače bivajo posebno ozira vredne rodovinske (družinske) razmere — že ko preteče prvo prezentno leto, pred časom dati daljši dopust, ako to dopuščajo staležne razmere.

Ako bi staležne razmere ne dopuščale predčasnega dopušta, predložiti je dotične prošnje v razloko državnemu vojnemu ministerstvu.

Welsersheimb s. r.